

પત્રાધનો પસ્તાવો

૨૨૫૭

૧૫/૧૨/૨૦૧૧

ૐ

પત્રાધનો પસ્તાવો

અને

કાળકાનો કોપ.

આજ્ઞાન.

૧૦

જનાવનાર

મીજલાલ કેશવલાલ શાહ.

સર્વ દેવી ભક્તો અને શીવ ભક્તોને વાસ્તે,

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા

મીરજીરાલ મોહનલાલ મહાદેવીઆ

અમદાવાદ—જમાલપુર સાળવીની યોજ.

અમદાવાદ—પીરમથાના રોજ પાસે સત્યસાગર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

પ્રેસ પેલાલાઈ ચક્રવર્તી આર્ય.

આવૃત્તિ ૧ લી.

પ્રત ૨૦૦૦

સને ૧૯૧૨.

કોમ્પ ૦-૨-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૧૫૭ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પાનાઈનો પસ્તાવો

વિષય ૬-૩

ॐ

પ્રતાપનો પરતાવો અને કાળકાનો કોપ. આખ્યાન.

અનંતનાર

ત્રીજલાલ કેશવલાલ શાહ.

સર્વ દેવી લકતો અને શીવ લકતોને વારતે,
છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા

ગીરધરલાલ મોહનલાલ મહાદેવીઆ

અમદાવાદ—જમણપુર સાગવીની પોળ.

અમદાવાદ—પીરમશાના રોજ પાસે સત્યસાગર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
પટેલ પે.ગાંધી ચક્રમાધ્યે છાપ્યું.

આવૃત્તિ ૧ લી.

પ્રત ૨૦૦૦

સને ૧૯૧૨.

દીર્ઘા ૦—૨—૦

ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

૪૭૫૭

સને ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા એક્ટ પ્રમાણે છપાવી પ્રસિદ્ધ
કર્તાએ સર્વ હક પોતાના સ્વાધીન રાખ્યા છે.

પતાઈનો પસ્તાવો.

અને

કાળકાનો કોપ.

દોહરો.

સરસ્વતી માત સમરીએ, નમી સારદાને પાય;
કશ્યપ માણ તવ કરે, જય જય અંબે માય-આરામુરી
અંબેમાતકીને.-આરા.

માણ માણ મુખ કહે, દીલમેં ચોરી હોય;
ભલે લટકશે ભુ વીરો, ભકતી ભાવ નર હોય. આરામુરી.
જ્યાં ઘર રોવા નવ મળે, જ્યાં ઘર દીપ ન હોય;
જ્યાં ઘર ભાવ ભક્તિ નહીં, તે ઘર જમણાં જોય. આરામુરી.
મરાઠી સાખી.

મન વસ કરીને માત સમરીએ રાખી અંતર ટેક,
અહંકાર મૂળી અંગમી અળગો પારો બીતર લેખ
મંમાઓ સહાય, સંકટ ભણી વારે માય-મંમાયા.

(મુખે રામ ને હાથે તાળી.) એ રાગ.
 મુખે માતાનું સ્મરણ કરવું, કરી ઉદયમ ઉદર ભરવું;
 અવળે મારગ ચીત ન ધરવું, મુખે વાણ સત્ય ઉચરવું.
 જીભ શુભ્ર આવડે આપી, સત્ય મંભાયાએ સ્થાપી;
 હાથે તાળીનું છે કામ, મુખે મંભાયાનું નામ.
 પગે કુદી માને ભજે, સંકટ ગર્ભવાસનું તજે.
 દાસ તહારો રાજી રાજી, ભજે મુખે ગાજી ગાજી.
 ચરણે ચીતજ ઉભો ચહોડી, માજી દરશને આવું દોડી;
 સમા સમાના દરશન દયો છો માજી થઈ પરશન.
 દાસ વ્રીજલાલ ગાએ, ચક્રા સારંગપર માંહે;
 રામસંગાની છે પોળ, માજી ભજે મુકી ડોળ.
 જેથી સુખ સંપત્તી થાય, ફરી ગર્ભવાસ નવ જાય;
 ચીત ચરણે ધ્યાનજ ધરવું, જેથી ભવ સાગરથી તરવું,
 મુખે માતાનું સ્મરણ કરવું. કરી

પુનમ ચાંદનીનો રાગ.

દુષ્ટ દીવ તણને ભાવે માજીને ભજેરે,
 મન વશ રાજો જેથી સરે સરવનું કાજ. દુષ્ટ.
 કીચક કુર ખાપી ઘણો, વૈરાટરાય પરધાન;
 માતી સહદ્રી ઊર ધરી, લીમે ભુક્તાન્યું ભાન.
 લીમે મારી કચરી ઘાડ્યો અનગળ ભારમારે,
 ખાળી હાથે લીમે કરી નાંખ્યો ભરમ. દુષ્ટ.

વાલી અંગે બળ ધણું કીસકીધાનો રાય,
 સુગ્રીવ નારી સંગથી પડી ધરણમાં કાય.
 જોઈ અનીતીને રામે રણમાં રાણીઓરે,
 ભક્ત જાણી સુગ્રીવ વાનર લીધો સાથ. ૬૫
 રાવણ લંકાપતી અતી જોરાવર મહા જોધ,
 સીતા ચોરી રનેહથી રાખી રાગ વિરોધ.
 દશ મુસ્તક કાપી દુષ્ટને રામે મારીઓરે,
 રાજ્ય વીલીક્ષણને આપ્યું આપો આપ. ૬૬
 દોહરો.

કામ ક્રોધ ને લોભ કંઈ, તણ જાળ જંજાળ;
 માણને ભાવે ભજો, તો પામો ભવપાર. આરાધુ.
 સજનો અંતર નીરમળ રાખી અંગના અવગુણ
 એટલે કામ, ક્રોધ, મદ, મોહ, કપટ વિગેરે જંજાળ ત્યાગ
 કરી સત્ય નિતિથી ઉદર પોષણ કરી માણના અર્જુનખીંડની
 ભક્તિ કરવી.

દષ્ટાંત—એક દામનગર કરીને ગામ હતું, તેનો રાજા
 માનસીંગ ધણો અહંકારી અને મીથ્યા અભીમાની હતો તે
 એક વખત પોતાના મહેલમાં બેઠો બેઠો વીચાર કરવા
 લાગ્યો કે મહારી રૈયતની હાલત કેવી છે. અને
 મહારા રાજ્યમાં મહારી ગુણ અવગુણની શી ખબર
 આલે છે તે સજાની તપાસ કરે એમ ધારી હાથી

ઉપર સ્વાર થઈ નગર ચરયા જોવા નીકળ્યો અને
સઘળે ડેઝાણે ફરી બજારમાં આવી જોવા લાગ્યો તો
તેની નજરે એક સંત મહાત્મા મહોદી ઘુણી ચેતાવી
પોતાનું ધ્યાન ધરી બેઠા હતા તેને જોઈ રાજાએ પુછ્યું.

રાજા--અરે આટલી રાત્રીએ અહીં કેમ પડ્યો છું ? ઉઠ
તહારા રસ્તે પડ, નહીંતર ધડથી માથુ જીડ
કરી નાખીશ. જોયો છે આ હાથીને મારવાનો અંકુશ.

સંત--માઠ હું ક્યાં જાઉં, જવાનો રસ્તો જડતો નથી તેથી
તું બતાવ, તે રસ્તે ચઢને જઈ.

રાજા--લે રસ્તો બતાવું, એમ કહી એકદમ હાથીને માર-
વાના અંકુશથી ઘણી રીશ ચઢાવી સંતના બરડામાં
ઘા કર્યો એટલે એકદમ સંત મહાત્મા બોલી ઉઠ્યા.

સંત--આય મહારી મા ને હવે જઈશ ક્યાં, એમ કહી એક
હાથની ચપટી તારી નીચીત મનથી બેઠા.

રાજા સત્રાલ સાંભળી મનમાં તરેહ તરેહના તર્ક
વીતર્ક કરવા લાગ્યો અને વીચારવા લાગ્યો કે આ સંતને
મહારા અંકુશના ઘાની પીડા થતી હોય એમ લાગતું નથી
સાચીકે મેં જેવો ઘા કર્યો તેવોજ તેણે અવાજ કર્યો કે
આય મારી મા ને હવે જઈશ ક્યાં તેનું કારણ શું ? એમ
ધારી રાજાએ સંતને પુછ્યું.

રાજા--હે સંત મહાત્મા તમે કહ્યું કે આય મારી મા ને
હવે જઈશ ક્યાં, તેનું કારણ શું ?

સંત--બાઈ, તે મને ઘા કર્યો અને મહારી મંમાયાએ
આવી મહારી સનમુખ વાસ કર્યો. તે જોઈ હું તહારા
અંકુશનો ઘા ભુલી ગયો.

રાજા--જોલ તહારી મંમાયા ક્યાં છે ?

સંત--આ મહારી સનમુખ આવી વાઘ ઉપર સ્વારી કરી
દરશન દે છે,

રાજા--ઉંક, તહારી મંમાયા તહારી સનમુખ હોય તો પકડ
એમ કહી પોતાના હાથીની ચુંદે હાથ ફેરવાવી પુછ્યું
કે જોલ તહારી મંમાયા આ હોય ?

સંત.--ના મહારાજ.

રાજા.--સંતને સદ્ગુણી જગ્યાએ ફેરવી હાથીનું આખું શરીર
ખતાવી છેવટનું પુંછડું હાથમાં આપી પુછ્યું કે
ક્યાં છે તહારી માણ ?

સંત.--હાથીના પુંછડામાંથી એક વાળ ચપટીમાં બાંધી
જોડ્યો કે મહારાજ આ આવ્યાં માણ, મહારા હાથમાં

રાજા.-- શું માણ તહારા હાથમાં આવ્યાં ?

સંત.--હા ! હા ! હવે હું છોડનાર નથી.

રાજા.--ખડુ સાઈ, હવે બાંધી રાખજે, એમ કહી પોતાના
હાથી ઉપર ચઢી હાથીના મુસ્તકમાં અંકુશના ઘા

મારી, હાંકવા લાગ્યો પણ હાથી બીલકુલ ખરી
શક્યો નહી તેથી ઘણા આશ્ચર્યની સાથે પુછવા
લાગ્યો કે મહારાજ આપનું બગ આટલું બધું
શું બધાથી વધ્યું છે, તે મને કહો એટલે હું પણ
તમારા જેવો ખોરાક ખાઈને મહારૂં બળ વધારૂં
અને જ્યાં હોય ત્યાંથી હાથીના પુંછડાં ઝાલી
ઘસડી લાવું.

સંત.—રાજા મહારો ખોરાક તમારાથી નહી ખરાય, એતો
અમેજ ખઈએ.

રાજા.—તમે શું ખાઓ છો ? ઘી ખવું પડતું હશે તો ઘી
ખાખા કરીશ ને દુધ હશે તો દુધ ને ગોળ ખાંડ
વીંગેરે જે કહેશો તે ખઈશ માટે મને ખતાવો.

સંત.—રાજા સમજી ને ખઈશ કે વગર સમજે.

રાજા.—સમજીને ખઈશ સમજીને.

સંત.—જો વગર સમજે ખાઈશ તો વરણમાંથી જઈશ.

રાજા.—હું બધું સમજી છું, હવે આઘી પાછા જવા હવે
ખતાવો છો કે નહી ?

સંત.—મહુ સારું, મહારાજા ધીરાજ, એમ કહી પોતાની
ઝોળીમાંથી માગી લાવેલા અનાજના ટુકડા ખતાવ્યા ને
કહ્યું કે મહારાજા, અમે તો આવા ટુકડા વસ્ત્રીમાંથી
માગી લાવીએ છીએ અને ખાઈ દીવસ કાઢીએ છીએ,

રાજા.—ભલે તમે માગી લાવો છો, તો હું પણ મંગારીશ અને ખઈશ, જેથી મહારૂં બળ વધશે ને હાથી પકડી પકડી નગરમાં લાવીશ તેથી સરવે મને હાથી વાળો રાજા કહેશે. એમ કહી પોતાના મહોલે આવી રાણીને કહ્યું કે આજ હું નગર ચરચા બેવા ગયો હતો ત્યાં એક સંત બજાર વચમાં બેઠા છે તે ગામમાંથી માગી દુકડા લેવા કરી ધુણીએ બેસી ખાય છે. તે દુકડા ખાવાથી તેમનામાં બળ એટલું છે કે મહારા હાથીનું પુછડું જાલી રાખ્યું એટલે હાથી ત્યાંથી એક ફગલું પણ ખશી શક્યો નહીં માટે મહારે પણ આજથી ગામમાંથી ઘરેઘરના દુકડા ઉઘરાવી ખાવા છે. માટે આપણા નગરની રાવળીઓને હાલને હાલ બોલાવી લાવ, તેની પાસે દુકડા મંગાવી ખાઈ તો મહારામાં પણ હાથી પકડવા જેવું જોર વધે. માટે હાલ ને હાલ બોલાવી લાવ.

રાણી.—અરેરે ! રાજાને ખોટી હઠ ભરાઈ છે પણ કેમ કરીયે છુટકો નહીં, જો હું દાસીને બોલાવવા મોકલીશ તો તે ખીચારી રાજાનું તેડું સાંભળી ગભરાઈ જશે. માટે હું જાતેજ જઈ ધીરજ દઈ બોલાવી લાવું એમ મારી વસ્ત્ર અલંકાર પહેરી રાવળીયણના ઘર પાસે

આવી બેસી રહી અને આસપાસ જોવા લાગી તે વખતે પેટી રાવળીયણુ ગામમાંથી માગી લાવેલા ટુકડા એક છાબડીમાં લઈ રેંટીયો કાંતવા બેઠી હતી. તેની ખાસે જઈ રાણી બેસી રહી, એટલે રાવળીયણુ પુછ્યું.

રાવળીયણુ—બહેન આજ તમારાં પગલાં મહારા ગરીબના ઘર સુધી દયાંધી ?

રાણી—બહેન તમારું આજ કામ પડ્યું છે.

રાવળીયણુ—શું કામ પડ્યું છે ?

રાણી—બહેન તને રાજ બોલાવે છે.

રાવળીયણુ—અરેરે ! બેન શું કાંઈ રાજનો શુનો નથી કર્યો. ને મને શું કરવા બોલાવે છે ? મને રાજદારે આવતાં બહુ ડર લાગે છે.

રાવળીયણુ રોતી કકળતી અને પ્રશ્નતાપ કરતી રાજની સનમુખ આવી બે હાથ બેઠી કહેવા લાગી.

રાવળીયણુ—હે રાજ ધીરાજ આપતો પ્રજાને પીતા તુલ્ય છે. મને કેમ બોલાવી મેં શું તમારો શુનો કર્યો છે ?

રાજ—રાવળીયણુ તેં શુનો કાંઈ કર્યો નથી, પણ તું હાલને હાલ ગામમાં જા, અને ઘરેઘરના ટુકડા માગી મને લાવી આપ.

રાવળીયણુ—મહારાજ આપ રાજગાદીના અધીકારી છે અને

આપને દુકડા ખાવાની ઈચ્છા થાય એ મને ઘણું
આશ્ચર્ય ભરેલું લાગે છે, માટે મહારા માગી લાવેલા
દુકડા તમારે ખાવાનું કારણ શું છે ? તે કહો.

રાજા—તમારા માગી લાવેલા દુકડા મહારે ગાવા છે, તેનું
કારણ એ છે કે આપણા નગરના બજારમાં એક
સંત બેઠા છે ને તેમણે મહારો હાથી સાગી લા-
વેલા દુકડા ખાઈ પકડી રાખ્યો. માટે હું પણ માગી
લાવેલા દુકડા ખાઈને ગાહાડું બેર જવાડું ને જ્યાં દેખુ
ત્યાંથી હાથી પકડી પકડીને ઘસડી લાવું તો જગતભરું
મહારી કીર્તિ વધે ને હાથીવાળો રાજા કહેવાઈ
માટે જ ગામમાં બધમે આજને આજ દુકડા માગી
મહારી પાસે હાજર કર.

રાવળીયણ—મહારાજ આજ હવે ફરીથી મહારાથી ગામમાં
માગવા નહીં જવાય, મહારે એવો નિયમ છે કે
દીવસમાં એક વખત ગામમાં જવું અને મહારા
ઉદર પોષણ બેટલું માગવું, પછી આજો દીવસ
મંમાયાના ગુર્ણગીત ગાવા અને ફંટીયો ઢાંતી
દીવસ નીરમસન કરવો એટલે આજનો મહારાથી
કશું બનશે નહીં માટે કાલે લાવી હાજર કરીશ.

રાજા—રાવળીયણ તું મહારા હુકમનું અપમાન કરીશ તો હું
તને જીવતી ઉભી બીંતમાં ચણાવીશ માટે મહારા

હુકમને આપીન થઈને એકદમ હાજર કર.

રાવળીયણુ રાણીના સામુ જોઈ રહી, એટલે રાણીએ રાવળીયણુને કહ્યું કે તહારા આજ માગી લાવેલા દુકડા તો તહારા રેટીઆ પાસે પડ્યા હતા.

રાવળીયણુ—ખડેન એ દુકડા મહારા ઉચીસ્ટ (એંઠા) છે.

રાણીએ રાજાને કહ્યું કે મહારાજ આ રાવળીયણુના આજના માગી લાવેલા એંઠા છે અને એના ખાતાં વધેલા છે.

રાજા—જલે વધેલા છે, ને એના એંઠા છે, તો તે પણ લાવી હાથને હાલ હાજર કર.

રાવળીયણુ—મહારાજ આપ ક્ષત્રી થઈ મહારા ઉચીસ્ટ (એંઠા) દુકડા ખાશો એ ઠીક નહીં, શાથી કે તમારે તો હાથી પકડવો છે, એ કાંઈ દુકડા ખાધે પકડાશે નહીં પણ મન વશ રાખી દુકડા ખાશો તો મન રૂપી હાથી વશ થશે તો આ જગતના સઘળા હાથી વશ થશે માટે હું તો લાવી આપું છું એમ કહી તરત પોતાને ઘેર પડેલા એંઠા દુકડા લાવી રાજાની પાસે મુક્યા એટલે રાજાએ કહ્યું કે તહારે હમેશાં મને ઉઘરાવી આપી જવા.

એ રીતે દરરોજ રાવળીયણુ ગામમાંથી માગી લાવી ને આપેરાજ છે. તેવામાં એક દીવસે રાણીએ વીચાર યોક્

કે આ રાજા દુકડા સમજીને ખાય છે કે વગર સમજે, એમ ધારી રાવળીયણે બોલાવી કહ્યું કે હો રાવળીયણ, કાલ તું જે વખતે દુકડા આપવા રાજાનો થાળ પુરીને જાય, તે વખતે મને મળતી જશે.

રાવળીયણ—ખડુ સાઈં બહેન, એમ કહી ઘેર આવી. બીજે દીવસે રાજાના મહેલે થાળ લઈ જવાનો વખત થયો. થાળ હાથમાં લઈ રાણીની પાસે આવી પુછ્યું કેમ બહેન શું કહો છો ?

રાણી—બહેન તું મહારા શોળે શણગાર સજ અને સોનાના થાળમાં સઘળા દુકડા મુકી એ થાળ લઈને જા, અને રાજાના રીવાજ પ્રમાણે મુકી તરત પાછી ફરજે.

રાવળીયણ—ખડુ સાઈં બહેન એમ કહી રાજાના મહેલમાં આવી સોનાનો થાળ દુકડેથી ભરેલો રાજાની પાસે મુકી ચાલવા માંડ્યું એટલે રાજા બોલ્યા.

રાજા—અલી રાવળીયણ કયાં જાય છે ?

રાવળીયણ—મહારે ઘેર જઈ છું.

રાજા—તહારે ઘેર જવાની શી ઉતાવળ છે, આજ તો તારા હાથે મને ખવરાવ.

રાવળીયણ—મહારાજ હું નીચ છું માટે મહારાથી ખામને ભ્રષ્ટ શું કરવા યાચ્યો છો ?

રાજા—કાંઈ વાંધો નહી, પણ તું મને ખવરાવીને અહીંજ રહે, મહારા મહેલને શોભાવ.

સવળીયણુ—મહારાજ આપતો ખીતા તુલ્ય છે માટે આપને
 ખવરાવવાનો તો કાંઈ વાંધો નથી પણ મહારે
 નીમ છે કે મન વશ હોય તેને ખવરાવવું પણ
 રહેવાનું આપણે ઘેર રાખવું તે ઠીક નહીં તેથી
 જો મન વશ હોય તો તમને ખવરાવવામાં વાંધો
 નથી, જો મન વશ છે તો હું તમારે વશજ છું
 એમ કહી ખવરાવી ચાલતી થઈ અને રાણી પાસે
 આવી સઘળી હકીકત કહી.

રાણી—ખડેન વાળું સાંઝું પણ કાલે તું જાય એટલે રાજાની
 પાસે થાળ મુકી એક ઘોડા મારજે ને જો રાજા
 તને મારવા આવે તો તું કહેજે કે હવે હું કાલથી
 ટુકડા આપવા આવનાર નથી.

બીજે દીવસે રાવળીઅણુ રાજના રીવાજ પ્રમાણે
 થાળ લઈ રાજના મહેલે ગઈ. રાજના રીવાજ મુજબ મુકી
 એક ઘોડા રાજાને મારી, રાજાને ઘોડા વાગી કે રાજા એક-
 દમ તરવાર કાઢી લોહ્યો.

રાજા—રાંડ કભારજા તે' મને ઘોડા મારી માટે તહાં મ-
 કતક ધડથી જીડું કરે'.

રાવળીઅણુ—મહેલે કરવું હોય તો ધડથી માથું જીડું કરો પણ
 હવે હું કાલથી ટુકડા આપવા આવનાર નથી.

રાજા—કેમ નહીં આવે એનું કારણ શું ! તું મને તમાચો

મારનાર રાંડ શું સમજે છે ?

રાવળીચણુ—મહારાજ બહે મહારૂં માથું ધડથી જુડું કરે.

પણ એક વખત આ દુકડા ખાવાનું જતાંયું
હોય તેની પાસે ચાલો.

રાજા તથા રાવળીચણુ જાને નગરના જબરમાં સંત
મહાત્મા પાસે આવ્યાં તે વખતે સંત મહાત્મા ધ્યાનમાં
લીન થઇ રહ્યા હતા તે જોઇ રાવળીચણુ બોલી.

રાવળીચણુ—રાજા જમાડો તમારા ગુરૂને.

રાજા—ગુરૂજી, ગુરૂજી, ધુરૂજી. એમ ત્રણ હાંકો મારી પછી
ગુરૂ બોલ્યા નહીં, તેથી ખુબ ચીકાઇને ગુરૂના શરીર
ઉપર એક લાત મારી. લાત વાગી કે તરત :ગુરૂજી
ધ્યાનમાંથી ભગ્યા અને બોલ્યા આઘએ મેરી માત
અરછી પડી લાત.

રાવળીચણુ—ગુરૂજી, આ રાજાને દુકડા ખાવાની રજા તમે
આપી છે.

ગુરૂજી—હા ? એને હાથી પકડવો છે, પણ મન રૂપી
હાથી વશ કરવો નથી.

રાજા—કેમ રાંડ તેં મને તમાચો માર્યો, માટે તને ઠેર કરું.

રાવળીચણુ—રાજા, મને તું શું મારીશ, તહારા ગુરૂને પુછ,
પછી માર.

રાજા—કેમ ગુરૂજી, આ રાંડે મને એક યોલ મારી.

ગુરૂજી—હે મુરખ રાજા! તું શું અલીમાન કરે છે. તકારો

અલીમાન રૂપી મનનો હાથી પકડ, તો આખી

સૃષ્ટીના હાથી વશ થશે. અને અકેક હાથે દસદસ

હાથી ઉછાળે એવી સહસ્ર ભુલ વાળી શકતી તહા.

રી સહાયતામાં રહેશે. વીચાર કર કે જે વખતે તે-

મને લાલોનો ઘા માર્યો ત્યારે મેં તને કાંઈ કહ્યું

હતું ? હાલ પણ એક લાત મારી ધ્યાનમાંથી

જગાડ્યો તેને જદલે મેં તને શું કહ્યું. માટે હે

રાજા, મન રૂપી હાથી વશ કરશે તો આખી

સૃષ્ટી વશ થશે; અને મંમાયાની સહાયતાથી તેજમાં

તેજ સમાધ જશે.

મરાઠી સાળી.

અદ્ભુત પાવાગઢની દેવી, મંમાયા મહાકાળી.

પતાઈરાયે પરખન કીધી, માયામાં હલવાળી.

આવ્યો આસો માસ, માણ વીચારે મનમાં ખાસ. આવ્યો.

આસો મહીનામાં પાવાગઢ ઉપર પતાઈ રાજાને
ત્યાં માતાનો ગરબો કોરાવેલો તેથી રાજાની સોળે રાણીયો
સોનાનો ગરબો મુખે મધૂર સ્વરથી માણના ગરબા
ગાવા લાગી.

ગીતી

નવરાત્રીનો દડાડો, નીરમળ જાણી સરવે મળી ટોળે
મધુર સ્વર સુણીને, માણુ ઊંઝ્યાં આનંદની છોળે.

માણુ—અરે લાવ પતાઇને ત્યાં સરવે રાણીઓ ગરબો
ગાઇ રહી છે, માટે હું પણ જાગીં એમ ધારી
સોળે શણગાર સણ ગરબો રમવા જવાની તૈયારી
કરી આલવા માંડ્યું.

મરાઠી સાખી.

રૂમ જુમ કરતાં માણુ આલ્યાં, અંખા મળીઆં સામા;
પ્રેમ કરીને પુછ્યું જ્યારે, સારો જઈ શુ કામ.
શી ઇચ્છા થાય સંકટે ભક્તને કરવા સહાય-શી ઇચ્છા થાય.

(માઠ)

બેની સીદ સીધાવ્યાં મનથી કાવ્યાં અંજે સણ શણગાર,
પુરણ પ્રેમ તમારો છે બહેની આનંદમાં દીન જાય;
હું આવી મળવા પાસ તમારી તમે સીધાવો કાંયયરે—બેની
અંખાણુ—બહેન સીદ જાઓ છે. ? ભક્તોની સહાય કરવા
કે દહીતનો ડાટ વાળવા.

મહાકાળી—બહેની જવુંછે મારે આજ અત્યારે પતાઇ રાયને ત્યાંય,
ટોળે મળી છે રાણીઓ બેની ગીત મધુરાં ગાય;
ગરબે રમવાની ઇચ્છા મહારી જટપટ જાવું ત્યાંયરે.
બેની જાવું છે.

બહેન મહારે પતાઇને ત્યાં ગરબે રમવા જવું છે.

અંબાજી—

ઢેની સાર ન જાણેા મન પ્રમાણેા સુણીને મહારી પાણુ
પતાઈ રાયના ગરબે રમવા જાશેા ઉલટ લેર
પાછળથી પસ્તાવોરે થાશે, વહાલામાં વાધશે વેરરે ઢેની.

ખડેન પતાઈના ગરબે જવામાં સાર નથી, માટે
જશેા નહી. અને જો જશેા તો પછી તમને મહારી શીખામણ
યાદ આવશે અને પુરણ પસ્તાવો થશે.

મહાકાળી—

ધૃત્તિએ જાવું આધીન મહારે મનજ લક્ત એક
અંતરમાં અન્ય દીશે તમારા મુજ અંતરમાં નહી.
ગરબો ગાવા જાઉં છું હું તો, પતાઈ રાયને ત્યાંહીરે.ધ.

ખડેન તહારે મનમાં ગમે તેમ હશે, પણ મહારે
તો લક્ત છે માટે હું તો જઈશ. એમ કહી મહાકાળી
ચાલી નીકળ્યાં અને સરવે રાણીયોના ટોળામાં ભળી જઈ
ગરબે રમવા લાગ્યાં, તે વખતે અન્ય સ્ત્રીને જોઈ સઘળી
રાણીઓ એક એકને અન્યો અન્ય પુછવા લાગી જેથી
ગરબો ખંધ થઈ ગડગડ થવાથી પતાઈ રાજા પોતાના
પટાવતને લઈ જોવા માટે આવ્યો એટલે સઘળી રાણીયો
ગરબો ગાવા લાગી તેમના લેગાં મહાકાળી પણ ગરબે
રમવા લાગ્યાં.

રાજાએ પોતાની સોળ રાણીઓ ગણતાં એક સ્ત્રી

નવીન જોઈ પોતાના સીપાઈને હુકમ કર્યો, કે સીપાઈ જાઓ, પેલી નવીન સ્ત્રી કોણ છે ? તે પુછી ખાત્રી કરો એટલે સીપાઈ ગરબા લણી ચાલ્યો. સીપાઈને આવતા જોઈ સઘળી રાણીઓ પોતપોતાના આવાસમાં ચાલી ગઈ. પરુ મહાકાળી એકલાં ઊભાં રહ્યાં, તેમને સીપાઈએ પુછ્યું.

સીપાઈ—

મરાઠી શાખી.

નૈતમ નારી કોણ તમે છો, રાત્રીએ અહીં આવ્યાં, રાત્રીએ પુછાવ્યું માટે, કહેા કામ શું કાવ્યાં, તમે જાવો ક્યાંય, રાત્રી બોલાવે તમને ત્યાંય. તમે.

જાઈ તમે કોણ છો તમારું ગામ કયું આટલી રાત્રીએ અહીં એકલાં આવ્યાં છો માટે મહારાજાએ પુછાવ્યું છે કે આટલી રાત્રીએ તમે ક્યાં જશો માટે રાજના મહેલે પધારો.

સીપાઈની વીપરીત વાત સાંભળી માલુએ બીચાર કર્યો કે હવે અહીં રહેવામાં સાર નથી, એમ ધારી માલુએ ચાલવા માંડ્યું. એટલે પતાઈરાજ રસ્તામાં આવી ઊભો રહ્યો, અને કહેવા લાગ્યો:—

પતાઈ

મરાઠી શાખી

પતાઈ રાજ આવી ઊભો, શેક્યાં જતાં વાટે;
ઊત્તર આપો આજે અમને, શરમાવો શા માટે;

જાઓ તમે કંઈ, પ્રેમે પધારો મહેલની માંદી. જાઓ.

અરે સ્ત્રી તું આટલી રાત્રીએ ક્યાં જાઓ. હવે હું તને જવા દેનાર નથી. માટે મહારા પહેલાં મહેલમાં પધારો અને મહેલને દીપાવો.

મહાકાળી—રાજા વીચાર તહારી જોટી હઠ ધીક, ને તું બીજું કંઈ મહારી પાસે માગ્ય, હું તને આપીશ.

પતાર્ધ—અરે નારી ! તહારું આપ્યું શું રહેવાનું છે ? માટે મહારે કંઈ માગવું નથી, માગવામાં એટલુંજ કે:-
(જનુની જીવો જોખીયંદની.) એ રાગ.

પતાર્ધ—મહેલે પધારો મહાયરે.

પધારો પ્રેમથી શુંદરી, દીપાવોને અવાસજી:

પટરાણી થઈ પેસો મહેલમાં, એ છે અંતર આશજી.
મહેલે.

મહાકાળી—અનીતી ઉરમાં શુ લહે.

ફટફટરે મુરખા તને, વીચારી નહી વાતજી;

કુડી નબર કરી તેં હવે, ધારો તુજને ઉતપાતજી.
અનીતી.

પતાર્ધ—નીતીઅનીતી હું નવગણું, જોઈ રૂપ વીશાળજી.

તેજ જોઈ અંજાઈ ગયો કેવું દીવ્ય કપાળજી. મહેલે.

મહાકાળી—કાળે તને ઘેરો ઘાલીઓ, સઘળું થઈ જશે ધુળજી.

મરણ આવ્યું તહારું હાથમાં, જોઈયું નરકમાં કુળજી.
અનીતી,

કર્તા-માણ દીશે મહા ક્રોધમાં.

માણરે ચટપટ ચાલીયાં કહીને ક્રોધ વચનજી;

પીર સદનશાહ જોઈને ચેત્યા પોતાને મનજી.-માણ

માણ-પતાઈને અતી ધીક્કાર આપી કહ્યું કે જા તહારો
પાવો જશે અને તું હેરાન હેરાન થઈ જઈશ એમ
કહી ક્રોધથી ભરેલાં માણ પોતાને ડરે ચાલી નીકળ્યાં
તેમને સદનશા પીર જોઈને વીચાર કરવા લાગ્યા કે આજ
માણ ક્રોધમાં છે. એમ ધારી એકદમ દોડતા આવી
કહેવા લાગ્યા માણ ક્યાં જાઓ છો ! તમારા વગર
હમે પાવાગઢ ઉપર શી રીતે રહીશું.

સદનશાહ આવ્યા દોડતા પુછે જાલીને હાથજી;

અમને ન ગોઠે એકલા રહો હમારી સાથજી.

માણ દીશે મહા ક્રોધમાં.

ગીતી.

સદનશાહ

મરાઠી સાખી.

ક્રોધ કરીને મંભાયા શું પૃથ્વી માંહી પેસો.

હમારી હાલત શી થાશે દુઃખ હમોને દેશો.

હમને પુરી આસ, હમને કરશે ના નીરાશ. અમને.

માણ ક્રોધ સમાવો અને અમને પૃથ્વીમાં મુકી
આપ પાતાળમાં પેસો છો તેથી અમને અતીશે દુઃખ થશે
અને અમે કોના આસરે રહીશું.

ગીતી,

ચીંનતા ચીત નવં ધરશે, મુદ્ધ, મુદ્ધ, રીદી, પતાઈની જશે;
હરનીસ પાસે રહીશું, પાવો પતાઈનો પ્રલય તો થશે.

હે સદનશાહપીર તમે કોઈ ચીંનતા કરશે નહી
હું તમારૂં વચન રાખીશ ને હું પણ અટી રહીશ પણ
હવે પતાઈનું પુન્ય પરવાયું છે તે એનો પાલામઠ પ્રલય થશે.

માજીના ગયા બાદ પતાઈ પરતાવા લાગ્યો અને
દીવસ કાઢવા લાગ્યો એમ ચીંનતામાં ફેટલાક દીવસ ગયા
એક દીવસ પતાઈની કચેરીમાં ચાચક અનેક શબ્દના શુભ
આતો આવ્યો તેને જોઈ પતાઈ બહો ખુશી થયો અને ક-
હેવા લાગ્યો કે હે ચાચક માર્ય માર્ય તહારી ઈચ્છામાં
આવે તે માગીલે લોનાનાં કડાં, હાથી, ઘોડો, પાલખી જે જે
છત્તે તે માર્ય હું તને આપીશ.

ચાચક— મહારાજ મહારે હાથી, ઘોડો, રથ, પાલખી કડાં

વીગેરે કંઈ જોઈતું નથી પણ પ્રતાપી પાછળી જરૂર છે.

પતાઈ—ભરે એમાં શું માર્યું ખીલ્યું કંઈ માર્ય.

ચાચક—મહારાજ મહારે પીલું કંઈ જોઈતું નથી મહારૂં

મન પ્રતાપી પાછળી પ્રસન્ન છે.

પતાઈ—લલે પાધ લઈ જાઓ, પણ કોઈ રાજ કચેરીમાં

જઈ મહારો પાધ નમાવ્યો તો ધડથી માંથુ જુડું

ફરી નાંખીશ.

ધાતક—બહુ સાડું મહારાજ આપનું શીરછત્ર કોઈ ની
પાસે નમાવીશ નહીં એમ કહી અમદાવાદ શહેર માં
બહાદુરની કચેરીમાં દાખલ થયો અને પાદ માંધા
ઉપરથી અધર ઉપાડી સુરતક નમાવું તે નેધ
બહાદુર વીચાર કરવા લાગ્યો.

બાદશાહ— (ક્ષત્રી કલંક) એ રાગ.
તમને અતીશે વધ્યો અહંકાર. પાદ ન નમે તમ તણેરે
ધડ ધારીને બેઠા શું અહીંભાર. ”
ફરો અલીમાને અવનીની માંય. ”
તે તો સહન ન ગુજથી થાય. ”
કહે કારણ સહુ ગુજ પાસ ”
નહીતો દેહ તણી થશે હવે નાશ. ”
અરે અહંકારી યાચકો તમારો અલીમાન વધારી
અપરને અધર રહ્યા છો પણ ખમર નથી કે બાદશાહની
પાસે ગયા છીએ ને શીશ નમાવી પાદ અધર રાખી
મહારી કચેરીમાં આવી બેઠો માટે તમારું ધડથી માંથુ બુદ્ધ
કરીશ નહીતર મને પાદ નહીં નમાવવાનું કારણ જણાવ.

ધાતક— (રાગ ઉપરનો)
નહીં અલીમાન મનમાંહી લેશ, પતાઈ ધડ બુદ્ધ કરેરે
પાવાગઢ પર દીશે એનો દેશ.
પાદ ઉતાર્યાની પડે એને જાણ ”
મહી સમશેર બહા કરે પ્રાણ.

ગરીબ પરવાર મને પતાઈ રાજાનો ડરછે તેથી પાધ ઉતાર્યો નથી સાથીકે એનો પાધ મને મળ્યો છે એણે કહેલું છે કે રાજાની કચેરીમાં મહારો પાધ ન નમે અને નમાવીશ તો ધડથી માંથુ બુદ્ધ કરી નાખીશ તેથી પાધ અધર રાખ્યો છે માટે જો એ પાધ નમાવવાની ઈચ્છા હોયતો પાવાગઢ ઉપર જઈ પતાઈ ને હરાવી જીત મેળવો તો એ પાધ નમે. બાદશાહ પોતાના પ્રધાનને જોલાવી કહેવા લાગ્યો.

(કવાલી)

જાઓ પ્રધાન પ્રેરવી ઝટકરો,
મારી દુષ્ટને દેશમાં તમે ફરો. હરે હાંકાં.
શુરા સરદાર ભરપુર પાય ભરો,
જઈ પતાઈના પ્રાણુ ઝટ હરો,
અહંકારીનો અહંકાર હર કરો.

મારી દુષ્ટને દેશમાં તમે ફરો. હરે હાંકાં.

મરાઠી સાળી.

સજ થઈ સામંતો સરવે હથીઆર લીધાં હાથે,
પાવાગઢ પર કરી ચઢાઈ નીશાન ડંકાસાથે;
ચઢયું લશ્કર સહુ, તેનું વરણન સાંભળો કહુ. ચઢવું.

(કટાવ)

થયો નીસાન ડંકો જ્યારે, સહ સજ થયા તે વારે.
થયો નીસાને ડંકો જ્યારે, થઈ તૈયારી, હાંકજ મારી, મન

રવે જાશું, સામા થાશું, લડી લડાઈ, જોર જણાવી
 રી ગભરાવી, પ્રાણ જલે શું. પછી મન ફાવે
 ડું, એમજ ધારી, મન વીચારી, કરી તૈયારી ટોળે
 થઈ એકઠા પંથે પળીઆ એક એકની સાથે
 થી મહાલે, હથીયાર સજી અકડાઈમાં ચાલે
 લા અને કટારી સમશેર સીધી કરનારી જીવ
 મક્કી છરી પીસ્તુલ, તમચો, બંધુક તોપની ભરી
 ર કરી સીપાઈ પાયદળ સ્વાર ઘણા ઘોડાપર બેશી
 પીઝેલા ઘોડા શું અટકે મારો મારો મુખ
 જરી ન ડરતા ડગલાં ભરતા પાવામઢની
 યા મનથી ફાળ્યા કરી ગરજના ઘેરો ઘાટ્યો
 ડાકો આટ્યો. તવ પતાઈ મન વીચારી ધાક ન
 તૈયારી સજી સૂચને સામો ધાયો પહાડ ઉપ-
 અવાજ તોપો ગોળા બંધુક ગેડી ભાત્રા બરછી
 તીરો ગ્રહી હાથ સમશેર સામંતો જોરે લલતા
 િ જરા ન ડરતા ધાવ પડે પતાઈના જ્યારે મુખ-
 તે વારે પ્રધાન હારી પાછો ફરીએ જઈ બાદશાહ
 રીએ એ અન્નદાતા જોરાવર છે રાય અતીશે
 રીએ જોરાવરને જોરે મારે ધાક ન ધરે હારી
 અત્યારે.

નાનજ પાછો ધાયો બળ દેખીને ગભરાયો.

પ્રધાન--ગરીબ પરવર પતાઇ લઢવામાં હું શીઆર છે જેથી
જીતાય તેમ મને લાગતું નથી આપણા સુગલો
ઘણા ખરા મરણ પામ્યા. અને હું નાશી આપને
ખગર કહેવા આન્યો.

બાદશાહ--પ્રધાન તુમ હમારી હીકમતશે ચલો કે ઉનકુ
જીતકે આએગે.

પ્રધાન--આપકી હીકમત શે હમ બયઆ અને જીતકે
પાવાગઢ તાબે કરકે પતાઇકુ નીકાલ આપકી આજી
શીરાકે આયગા ઈનકી હીકમત આપ બતા એ.

બાદશાહ--તુમ પાંચ હજાર પોઠ તૈયાર કરો, અને એક
એક પોઠમાં બબે સુગલકું ડાલકે સખ ફ્રાજ
તૈયાર કરકે પાવાગઢ પર વણજારાકા વેસસે પેઠ
બાજો અને એકદમ પતાઇકું કબજે કરો.

પ્રધાન--સઘળી ફ્રાજ તૈયાર કરી, પાવાગઢ ઉપર ચઢાઈ
કરી, અને જુદીઆ દરવાજે સઘળી પોઠો લઈ
આવ્યા તેમને દરવાજાના સીપાઈ સુરદાસે પુછયું.

મરાઠી સાખી.

સુરદાસ--

કોણ કયાંથી ચાલી આવ્યા પોઠોમાં શું લરીયું
ઘઉં જુવારકે હીરા માણેક સીવી સરખું કરીયું
જોઈ શું છે માંડે, કપડ એમાં સઘળું જણાયે--જોઈ

નાઈ તમે કોણ છો, અને આ પોઠોમાં શું ભર્યું ?
હીરા માથેક રત્ન કે ધડં બાજરી ભર્યાં છે. તે કહો.

પ્રધાન—ભાઈ એમાં હુમારો માળ ભરેલો છે;

સુરદાસ સીપાઈને તે સાંભળી મનમાં વહેમ પડ્યો
કે આ પોઠોમાં કાંઈ ભર્યું હોય એમ લાગે છે. માટે
લાવ તપાશું, એમ ધારી બરછી લઈ એક પોઠમાં ખોરી
એટલે મુગલના અંગમાં પેડી, તેથી લોહીની ધાર છુટી તે
બોધ પ્રધાને સદ્ગુણી પોઠો તોડી નાંખાવી મુગલોને છુટા
કર્યા અને સુરદાસ હરવાનને મારી ચોકીઓએ તોફાન
કરતાં પાવાગઢને ઘેરી તૈયાર થયા,

મરાડી સાળી.

અકળાયો અંતરની માંહી, પતાઈ ભરપુર જ્યારે
માજી પાસે આફ માગવા લાગ્યો છે તે વારે.

તોય હામા ન થઈ, કરમે પસ્તાયો પતાઈ તાંહી-તોય.

(મહારાં બાળા તે પલુના બેલીરે.)

પતાઈ—

કોધ માજી તમારો સમાવોરે, ધારી હયાને દીલમાં ધાવોરે;
આવી સેવકને દુઃખ હાખેરે, નમી નમીને દાસ મુખ ભાખેરે.
બાદશાહની સજ છે ચઢાઈરે, સુજ પડે નહી મને કાંઈરે;
બન્યો બહોતરે, આબુ મોતરે, પાપી નડશેરે, દુઃખ પડશેરે.
નથી હામરે સરે કામરે, સુખ લાવોરે, કર સાહોરે.—કોધમાજી,

હે મંભાયા ! ઇશ્વરી મહારો અપરાધ ક્ષમા કરો.
રંક બાળકના સામું જુઓ. અને દાસની વહારે ચઢો. બાદસા-
હની ચઢાઈથી પાવાગઢ ઘેરાઈ ગયું છે. માટે માણ સામુ
જોઈ દુઃખ નીવારણ કરી દાસને ઉગારો. એવી રીતે વારં-
વાર આજીજી કરી કહેવા લાગ્યો. એટલે મહાકાળી પતાઈને
પુંક કરી બેઠા. પતાઈ નીરાશ થઈ અનેક વીચાર કરતો ચાલ્યો.

પતાઈ--અરેરે ! આ સંકટથી કોઈ ઉગારનાર નથી,
રાજ આપણું રહેનાર નથી, માટે સઘળું ઝવેરાત
ઘંટીઓમાં દળાવી રજકણ કરાવી નાખું, જેથી
મહારા રાજ્યની લક્ષ્મી પણ તેના હાથમાં આવે
નહીં એમ ધારી સઘળી રાણીઓને ઝવેરાત દળવા
ઘંટીઓ સોંપી.

જુઓ બગીચાની બહાર જુઓ બગીચાની બહાર. એ રાગ
સઉ રાણી તૈયાર થઈ રાણી તૈયાર, ઘંટીએ દળવા બેઠી તે વાર;
યયો અંતે અહાકાર (૨) પતાઈ ક્રોધ ક્રોધો અપાર.

વેણુ પતાઈ મુખ બોલીઓ, સુણો નારી સાથ,
ક્ષીરા માણેક રત્ન લઈ દળો તમારે હાથ.

ડોરો આટો અપાર (૨) લડવાને થાવું છે મહારે તૈયાર,
મઠી બાદશાહ આતાર (૨) નીરો એ કરશે મુજને ખુવાર.

આવ્યો છે એ ધાઈને દુર દેશથી હ્યાંય
કાળશીર મહારે ભમે કહીને આવ્યો ત્યાંય

રાણી કરતી પોકાર (૨) મુકીને સીદ સીધાંયા ભરથાર
થમ્મ અમે નીરધાર (૨) સુલતાન કરશે ઠેર અપાર.

મરાઠી સાળી

રાણી નીરમળ દેખી મનમાં સમજ્યો સીધું ધારી
અરધાંગના સહુ કોમળ એ છે દુટ્ટ હાથ ચઢનારી
માટે મહારે હાથે, કફે સર્વના દેહની ધાત

અહાવી રીતે સધળું ધુળ ધાણી કરી રહ્યો છે.
એટલામાં પતાઈ ઉપર બાદસાહ તડાક ફડાક કરવા લાગ્યો
કર્તા (હાસ અંદ્ર વખત શો આવીઓ)

આવી સુલતાને જીલમ જણાવીઓ,
જોઈ નીરમળ પતાઈને ઠરાવીઓ, આવી.

કરતી રાણી પોકાર, થયો અંગ અહાકાર;
જોઈ સરવેનો જીવ ગભરાવીઓ, અ.વી.
તોપો ફુટતી ફડાક, વાગે ગોળીઓ તડાક.
જાણી જોઈને જીવ ગુમાવીઓ, આવી.

માણના કે.પથી બાદશાહના હાથે રાજ પતાઈનો
અંત આવ્યો.

(મુજ બેપર ગુજરી પીતા પાદશાહ જાણી.) એ રાગ.

પતાઈનો બદલો બદ દાનતનો આપ્યો
 આવરદા એનો માણ કોપથી કાપ્યો
 ભાવે જે ભજશે મહાકાળી મંમાયા
 મુખ સંપત્તી પામી અંતે શરણે જાય
 ત્રિજલાલ વહે મુખ અલપ ગતીએ વાણી
 બુલચુકની માણી કરશે દાસજ જાણી.
 ગાંડા ઘેલા ગુણ ગાય આવડે એવા
 છે ધામ સારંગપુર જુલા મધે રહેવા.
 શામસીંગાની પોળમાંહે મઠી છે સારી
 અંતરમાં માનુ સમરણ આનંદ કારી
 આખ્યાન પતઈનું મહાકાળી ગુણ ગાયે
 મુખ સંપત્ત પામે પ્રાશ્રીત પંથ પળાયે
 શક્તીની સહાયતા વગર સરે નહી કાંચ
 શરણે રહી મુખે બોલો અંજમાય

(રામ રટયા જેને રીતમારે જે શ્રીકૃશ્ન.) એ રાગ.

મુર્ય રૂપી છે શક્તી શરણુમારે— જગના પ્રાણી
 કાયા રૂપી છે ધડ ધરણુમારે
 શરવજ શક્તીરે અંશજ કરતારે
 ચીત રાખોને એના ચરણુમારે

જગના પ્રાણી

દુઃખ પડે છે જન્મ મરણમાં
 શું વાણી કહેતો અંતઃકરણમાં
 બળતરા થાતીરે ગરબમાં તુજનેરે
 ખાટા ખરાને અગ્ની ઝરણમાંરે— જમના પ્રાણી
 છુટીને આબ્યોરે ગર્ભના દુખથીરે
 લીધો મુનષા દેહ તહારા તરણમાંરે— જમના પ્રાણી
 અવસર ભુલ્યોરે ભવમાંહે દુલ્યોરે
 પડ્યો ચોરાશી લક્ષ ભરણમાંરે— જમના પ્રાણી
 માટે માનોરે શક્તીને જાણોરે
 રંક થઇને રહેશે ચરણમાંરે— જમના પ્રાણી
 કાન ને નાકરે હાથને પગરે
 મુખ આપ્યું છે માજી સ્મરણમાંરે— જમના પ્રાણી
 નેત્રે કરીનેરે નીરખીને જોવુંરે
 ચીત ચોટાડો માના ચરણમાંરે— જમના પ્રાણી
 જ્યોતને જાણોરે મળવાનું માણોરે
 મળવું જઇ જાતી અગ્ની ઝરણમાંરે— જમના પ્રાણી
 ત્રિજલાલ શુભી માના શરણમાંરે— જમના પ્રાણી
 (ડરમાંતું દીલ સાથ) એ રાગ.
 તું ભજને અંબેમાય મુરખ નર ભજને અ
 કેમ ભુલ્યો ભવની માંહે—
 કાન આપ્યા તને શ્રવણ કરવા

હાથ ઉઠ્યમથી ઊઠર ભરવા
 તાળી પાડી માના ગુણ ઉચરવા
 પગ ફરે ધરણી માંહ- મુરખ નર
 દરશન ચરણથી ચાલીને થાશે
 મુખ થકી માના ગુણ ગવાશે
 કાન શ્રવણ કરે સઘળી દીશાએ
 નાકથી સ્વાસ જણાય- મુરખ નર
 સહબોધ ઇંદ્રીઓ સઘળી ચલાવે
 જનમ મરણના દીવસના આવે
 દુઃખના દીન તે સ્વપ્ને ન કહાવે
 એવી ભોળી જગ જનેતાય- મુરખ નર
 મિજલાલ વીચારે ઉરમાં ધારે
 મુખથકી માણ માણ પોકારે
 ખુડેલુ નાવ તરે જેથી આરે
 સક્તીથી સઘળું થાય- મુરખ નર

સમાપ્ત.

હું કરું આરતી, પુરણ કૃપાય મંમાય
 આ દાસ તમારો ગુણ ઘણેરા ગાય-આનંદ
 કહાં સાંકળાં નાકે વાળી સોહો.
 માને પાવાગઢપર ભેજો-આનંદ

મહેર ખખર.

સર્વે સદગ્રહસ્થોને ખખર આપણમાં આવેછે કે આ નીચે લખેલે ઠેકાણેથી મળશે.

વલ્લભભટની નાન, બંડાસુર, વીમળશાહ વણીક, અમે શરીરકળા, વીગેરે આખ્યાનો અમારા તરફથી થોડા ઈ છપાઈ ખહાર પડશે માટે જે સદગ્રહસ્થોને જોઈએ પોતાનું નામ તથા ચોક્કસ ઠેકાણું તથા પોસ્ટ લખી મે તો તેઓને વેલ્યુ પેએમલથી મોકલવામાં આવશે નોટપેક કાચળ લેવામાં નહિ આવે.

મહાદેવીઆનો બનાવેલો નાહાવાનો સ્વદેશી સાબુ તથા હાંતનું મંજન આ પુસ્તક છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા પાસેથી આ સાબુ તથા મંજન એક વખત વાપરી ખાતરી કરો.

મળવાનું ઠેકાણું.

ગીરધરલાલ મોહનલાલ મહાદેવીઆ

કે. જમણપુર સાળવીની પોળ—અમદાવાદ.

મીનલાલ કેશવલાલ શાહ

કે. સારંગપુર શામસંગની પોળ—અમદાવાદ.

ચંદ લલુભાઈ

ચકલામાં રણછોડભૂની પોળ પાશે—અમદાવાદ

પલ મોહનલાલ મહાદેવીઆ.

૬—જમણપુર સાળવીની પોળ.

